

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТИ В МЕДИЧНОМУ ВИЩІ

Капустник В.А., Завгородній І.В., Фоміна Л.В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

У сучасних умовах саме освіта є одним із найважливіших чинників, що обумовлює завтрашній день нашої нації і світового співтовариства, забезпечує економічний розвиток і відновлення України в повоєнний час. Тож, безперечною є нагальність проблем в українському освітянському просторі, зокрема медичному.

Вища медична освіта – це прийнятні й оновлені умови для реалізації державних освітніх стандартів, запроваджені інноваційні освітні технології, електронні засоби навчання, що забезпечить випускникам систему інтегрованих теоретичних і клінічних знань, умінь і навичок, допоможе засвоїти високі медичні технології, сформувати здатність до соціальної адаптації.

Формування гідного фахівця, що готовий до самостійної професійної лікарської практики в умовах сучасних викликів часу, ставить особливі вимоги до професійної педагогічної діяльності викладача медичного вишу.

Саме викладач як головний діючий суб'єкт освітнього простору у вищій школі розробляє і реалізує педагогічні технології, реально забезпечує управління якістю підготовки фахівця. Викладач медичного ЗВО – непересічний педагог, що виконує специфічні функції, зі специфічними умовами і методами роботи, з особливими характеристиками як кваліфікаційними, так і особистісними. У системі вищої медичної освіти він виконує водночас два надскладних види професійної діяльності: лікарську та педагогічну.

Удосконаленню професійної педагогічної діяльності викладача у ХНМУ сприяє низка як зовнішніх, так і внутрішньоуніверситетських форм підвищення педагогічної майстерності.

Серед внутрішньоуніверситетських форм підвищення кваліфікації заслуговують на увагу: магістратура за спеціальністю «Освітні, педагогічні науки», курси підвищення педагогічної кваліфікації, Школа молодого викладача, Школа досвідченого лектора, курси дистанційної освіти, Симуляційний центр, Група рівних, Школа лідерства для аспірантів, Психологічна служба, тренінги, майстер-класи тощо.

Вкрай важливим вважаємо формування якостей викладача як особистості та професіонала, який залучає в освітній простір інформаційно-комунікативні та інноваційні технології, поєднуючи їх із традиційними методами. У сучасних умовах здобувачів освіти, про що говорять результати соціологічних опитувань в ХНМУ, цікавить викладач, що здатний до саморозвитку, удосконалення, оновлення існуючих знань, мобільний професійно, адаптований до суспільних змін, вправно вирішує психолого-педагогічні ситуації, досконало володіє нормативно-правовою базою освітнього процесу, керується принципами академічної доброчесності, студентоцентрованого навчання.

Саме такого викладача готують у нашому університеті за Освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки як друга вища освіта – педагогічна (сертифікат про акредитацію освітньої програми від 28.01.2020 р. № 119).

Симуляційний центр Навчально-наукового інституту якості освіти ХНМУ об'єднує міжкафедральні симуляційні класи за фахом: терапія, хірургія, педіатрія, акушерство та гінекологія, медицина невідкладних станів, сімейна медицина, на меті яких створення організаційних, технічних та навчально-методологічних умов для якісного навчання студентів, лікарів-інтернів, лікарів циклів підвищення кваліфікації та відпрацювання практичних навичок і клінічних компетенцій.

Симуляційний центр опікується організацією занять студентів з відпрацюваннями практичних навичок і клінічних компетенцій; організацією та проведенням майстер-класів. Також у полі зору цикли тематичного вдосконалення, проблеми та актуальні питання методології викладання в симуляційних класах для науково-педагогічних працівників; підготовка та проведення випускних іспитів у форматі ОСП(К)І.

За підтримки Україно-Швейцарського проєкту «Розвиток медичної освіти» на базі Навчально-наукового інституту якості освіти ХНМУ створено Групу рівних, метою і завданням діяльності якої є обмін досвідом, напрацюваннями. Окрім того, цінною у діяльності Групи вважаємо можливість налагодження професійних зв'язків між науково-педагогічними працівниками, обговорення та вирішення існуючих проблем, напрацювання інноваційних методів навчання саме в медичному виші.

У ХНМУ актуальними, запитаними є курси підвищення педагогічної кваліфікації. Наказом МОН України від 10.09.2020 № 221-л університету було надано ліцензію на підвищення кваліфікації в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки. На сьогодні це такі цикли: «Педагогічна культура та педагогічна майстерність викладача закладу вищої освіти», «Освітні інновації», «Сучасні педагогічні технології у вищій освіті».

В умовах викликів сьогодення актуальною і необхідною є робота Психологічної служби ХНМУ. На нашу думку, вкрай важливо допомогти здобувачам освіти адаптуватися до навчання, подолати власні страхи та невпевненість, навчитися залагоджувати будь-які конфліктні ситуації. Як доводить практика, психологічної допомоги потребують не лише здобувачі освіти, а й викладачі. Цими проблемами й переймаються працівники Психологічної служби, що, безперечно, впливає на якість освітнього процесу.

Для науково-педагогічних працівників з досвідом роботи менше 5 років в університеті працює курс підвищення кваліфікації «Школа молодого викладача». Завданням курсу вбачаємо системне професійне становлення молодих викладачів, їхню взаємодію і співпрацю з досвідченими педагогами ХНМУ, що впливатиме на формування молодого педагога як професійно, так і особистісно.

Надважливим, з нашої точки зору, є обмін педагогічним досвідом та практичними напрацюваннями викладачів-лекторів. З цією метою в університеті створено «Школу досвідченого лектора». Підвищенню освітніх стандартів, впровадженню інтерактивних методів навчання в лекційний процес, обміну досвідом щодо створення атмосфери взаємоповаги та довіри між лектором та здобувачами освіти присвячені заняття в цій Школі.

Зворотний зв'язок зі здобувачами освіти, науково-педагогічними працівниками засвідчує важливість і правильність обраного шляху в ХНМУ щодо

педагогічної складової в медичній освіті. Таким чином, Харківський національний медичний університет у своїй діяльності підтверджує дотримання високих стандартів педагогічної майстерності та потенціалу своїх науково-педагогічних працівників, надалі розбудовуватиме інноваційне вдосконалення механізмів та принципів підвищення педагогічної складової діяльності викладачів, їхнього мотивування до професійного та особистісного становлення.

Перелік використаних джерел:

1. Беляєва О.М. Професійно-педагогічна діяльність викладачів вищих медичних навчальних закладів у контексті системного підходу. Світ медицини та біології. 2014. № 3 (45). С. 182–185.
2. Брюховецька О. Чаусова Т. Професійно значущі якості особистості викладача вищого навчального закладу. Післядипломна освіта в Україні. 2012. № 1. С. 74–78.
3. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної Ради України. 2014. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Концепція розвитку Харківського національного медичного університету на 2015–2025 роки (нова редакція). URL: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2335_%3A2015-02-13-09-41-44&catid=47_%3A2015-02-12-14-54-06&Itemid=69&lang=uk
5. Методичні рекомендації для професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5fd/8e5/df0/5fd8e5df039fc332033916.pdf>
6. Офіційний сайт Харківського національного медичного університету. URL: <https://knmu.edu.ua/navchalno-naukovyj-institut-yakosti-osvity-hnmu/>
7. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2021/03/25/Standart_%20na_%20hrupu_%20profesiy_Vykladachi_%20zakladiv_%20vyshchoyi_%20osvity_25.03.pdf
8. Стрельніков В.Ю. Підготовка викладачів на курсах підвищення кваліфікації до впровадження системи інтенсивного навчання // Цілі сталого розвитку: глобальні та національні виміри: Матеріали. 2017. С. 314.

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ НА ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС

Абдуллаєва Н.А.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Для більш ефективної модернізації системи вищої медичної освіти в Україні необхідно підвищити якість підготовки медичних кадрів, а також професійний рівень викладачів, розвивати їхню педагогічну компетентність в умовах вищого медичного навчального закладу.

Вищу освіту Великої Британії більшою мірою, ніж українську, орієнтовано на міжнародні тенденції, підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки аспірантів, докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників; опанування новітніх унікальних методів; набуття досвіду провадження науково-дослідної і викладацької діяльності; забезпечення інформаційного обміну.